एकाइ 4 · जैविक विविधता र वातावरण

कार्यपत्र

पूर्णाङ्क 31

नाम ________________ कक्षा ______ रोल नं. ______ मिति ________ प्राप्ताङ्क _____ / 31

1 मुख्य शब्द [4]

कोठामा दिइएका उपयुक्त शब्द छानी तलको अनुच्छेदका खाली ठाउँ भर्नुहोस्। कोठाका दुईओटा शब्द प्रयोग हुँदैनन्। प्रत्येक खाली ठाउँको 0.5 अङ्क छ।

अनवीकरणीय   कुहिने   जैविक विविधता   न्यूनीकरण   पुनः चक्रण   प्राकृतिक स्रोत
प्राकृतिक स्रोतको विनाश   भूमिगत पानी   वातावरण   सिमसार

कुनै ठाउँमा धेरै किसिमका सजीव पाइनुलाई ________ भनिन्छ। प्रकृतिबाट पाइने र सजीवका लागि उपयोगी हरेक वस्तु ________ हो। कोइला र पेट्रोलियम बन्न लाखौँ वर्ष लाग्ने भएकाले यिनी ________ स्रोत हुन्। वर्षको धेरैजसो समय पानीले भिजेको वा कम गहिरो पानीले ढाकेको जमिनलाई ________ भनिन्छ। प्रकृतिले फेरि भरिदिनेभन्दा छिटो प्राकृतिक स्रोत सकाउनुलाई ________ भनिन्छ। ब्याक्टेरिया र ढुसीले कुहाएर हानि नगर्ने पदार्थमा बदल्ने फोहोर ________ फोहोर हो। बजार जाँदा नयाँ पोलिथिनको झोलाको सट्टा कपडाको झोला लैजानु ________ हो भने पुरानो प्लास्टिक पगालेर नयाँ बाल्टिन बनाउनु ________ हो।

2 चित्रको नामाङ्कन [2]

चित्रमा प्राकृतिक स्रोतलाई वर्गीकरण गर्ने दुई आधार देखाइएका छन्। 1 देखि 4 सम्मका अङ्कले जनाएका समूहको नाम लेख्नुहोस्। प्रत्येकको 0.5 अङ्क छ।

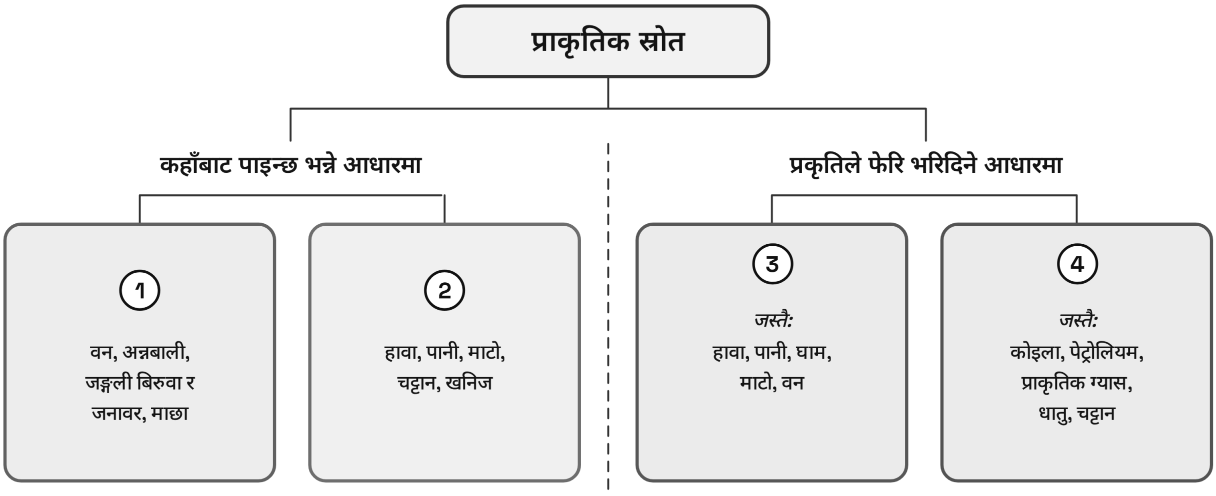

1. ________________ 2. ________________

3. ________________ 4. ________________

3 बहुवैकल्पिक प्रश्न [5]

तलका प्रश्नको सही विकल्प छनोट गर्नुहोस्।

i. अनवीकरणीय प्राकृतिक स्रोत कुन हो? [1]

क. दाउरा
ख. कोइला
ग. पानी
घ. माटो

ii. बाढीले नदी किनारमा गर्ने जनधनको क्षति कसरी घटाउन सकिन्छ? [1]

क. जलस्रोतको संरक्षण गरेर
ख. सिमसारको संरक्षण गरेर
ग. जलाधारको संरक्षण गरेर
घ. प्राकृतिक स्रोतको संरक्षण गरेर

iii. प्लास्टिकका पुराना सामान पगालेर नयाँ आकार दिनु फोहोरमैलाको कुन व्यवस्थापन हो? [1]

क. पुनः प्रयोग
ख. न्यूनीकरण
ग. पुनः चक्रण
घ. पुनः प्रयोग र पुनः चक्रण दुवै

iv. दिइएकामध्ये कुन भनाइले जैविक विविधतालाई परिभाषित गर्छ? [1]

क. वातावरणअनुसार फरक फरक किसिमका सजीवको अस्तित्व रहनु
ख. फरक फरक ठाउँमा एकै किसिमका सजीव रहनु
ग. फरक फरक ठाउँमा फरक फरक हावापानी पाइनु
घ. फरक फरक वातावरणमा फरक फरक प्राकृतिक स्रोत पाइनु

v. तलकामध्ये कुन फोहोर **नकुहिने** हो? [1]

क. आलुको बोक्रा
ख. पुरानो अखबार
ग. पोलिथिनको झोला
घ. गोबर

4 अति छोटो उत्तर [4]

तलका प्रश्नको अति छोटो उत्तर लेख्नुहोस्।

क. नेपालको सबैभन्दा चर्चित सिमसारको नाम लेख्नुहोस्। [1]

ख. 3R विधिका तीन R के के हुन्? [1]

ग. नेपालको कुनै एउटा जलाधारको उदाहरण दिनुहोस्। [1]

घ. एउटा परिवारले जामको खाली सिसाको बोतलमा नुन राख्छ। यो 3R विधिको कुन R हो? [1]

5 छोटो उत्तर [10]

तलका प्रश्नको छोटो उत्तर लेख्नुहोस्।

क. प्राकृतिक स्रोत भनेको के हो? यसलाई कुन कुन आधारमा वर्गीकरण गरिएको छ? [2]

ख. पुनः प्रयोग र पुनः चक्रणबिच कुनै दुई फरक लेख्नुहोस्। [2]

ग. कारण दिनुहोस्: नदीछेउको सिमसारले तलतिर बाढीबाट हुने क्षति घटाउँछ। [2]

घ. कारण दिनुहोस्: वनजस्तो नवीकरणीय स्रोत पनि सकिन सक्छ। [2]

ङ. ठोस फोहोरमैलाको सुरक्षित व्यवस्थापन नगर्दा मानिस वा जनावरलाई हुने कुनै दुई हानि लेख्नुहोस्। [2]

6 लामो उत्तर [4]

तलको प्रश्नको लामो उत्तर लेख्नुहोस्।

प्राकृतिक स्रोतको विनाशका कुनै चारओटा कारक तत्त्वबारे छोटो वर्णन गर्नुहोस्।

7 सोच्नुहोस् [2]

सोचेर उत्तर लेख्नुहोस्।

डाँडाको जुन ठाउँमा पहिले वन थियो, त्यहाँ अहिले ठुटा मात्र बाँकी छन्। सुक्खा याममा डाँडामुनिका मूल र इनारमा के हुन्छ? किन?

8 क्रियाकलाप: घर र विद्यालयमा 3R (क्रियाकलाप 4.4) (अङ्क नदिइने)

तपाईँको घर र विद्यालयमा फोहोरमैलाको न्यूनीकरण, पुनः प्रयोग र पुनः चक्रण कसरी गरिन्छ, पत्ता लगाएर तालिका भर्नुहोस्।

स्थान	न्यूनीकरण	पुनः प्रयोग	पुनः चक्रण
घर			
विद्यालय			

तपाईँको घरको कुन किसिमको फोहोरबाट कम्पोस्ट मल बनाउन सकिन्छ?